

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ АПН УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
РАДА РЕКТОРІВ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ
НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ім. ЯРОСЛАВА МУДРОГО
НАЦІОНАЛЬНА ФАРМАЦЕВТИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. Г. С. СКОВОРОДИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ХАРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І МЕНЕДЖМЕНТУ
ХАРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ

ЯК НАМ УПОРЯДКУВАТИ НАШУ ВИЩУ ШКОЛУ

ІХ МІЖНАРОДНА СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
20 квітня 2002 року

ХАРКІВ
2002

Редакційна колегія: Астахова В. І., д-р іст. наук, проф.; Астахова К. В., д-р іст. наук, проф.; Воробйов Є. М., д-р екон. наук, проф.; Лозовой В. О., д-р філос. наук, проф.; Марченко А. П., д-р техн. наук, проф.; Микитюк О. М., д-р пед. наук, проф.; Ольгінський О. Г., д-р техн. наук, проф.; Сухіна В. Ф., д-р філос. наук, проф.; Шаронова Н. В., д-р техн. наук, проф.; Янцевич А. А., д-р фіз.-мат. наук, проф.; Яременко О. Л., д-р екон. наук, проф.

Я 44

Як нам упорядкувати нашу вищу школу: IX Міжнар. студ. наук. конф., Харків, 20 квіт. 2002 р. / М-во освіти і науки України; Ін-т вищ. освіти АПН України; Нар. укр. акад. та ін.; [Редкол.: В. І. Астахова та ін.]. – Х., 2002. – 168 с.

У тезах доповідей IX Міжнародної студентської наукової конференції розглядаються історичні та філософські, соціологічні та психологічні, соціокультурні, економічні, політичні, правові аспекти діяльності сучасної вищої школи. У своїх доповідях студентська молодь акцентує увагу на тих питаннях, які, на її погляд, виявляються найбільш гострими та болючими, формулює своє, у більшості випадків нетривіальне бачення шляхів подальшого розвитку вищої освіти.

ББК 74.584(4УКР)я431

Гранін Д.
Харківський
державний
економічний
університет

PR-технології в управлінні
вищою школою

Науковий керівник доц. **Кононов О. О.**

Гузнін С.
Інститут соціального
управління,
економіки і права
м. Черкаси

Роль вищої освіти
в гуманізації суспільства

Науковий керівник асистент **Перехрест Т. Ю.**

Засць О.
Народна українська
академія

Семья и высшая школа:
возможные аспекты
взаимодействия

Науковий керівник викл. **Удовицька Т. А.**

Ковалік Є.
Харківський
державний
економічний
університет

Продвижение образовательных
услуг: PR-технологии
и брендинг

Науковий керівник доц. **Кононов О. О.**

Конашук О.
Волинський інститут
економіки
та менеджменту
м. Луцьк

Вища освіта як засіб
соціальної селекції
та вертикальної мобільності

Науковий керівник доц. **Запорожець Т. В.**

Кричевська Є.
Народна українська
академія

О предметном содержании
высшего образования
в вузах Украины

Науковий керівник доц. **Кислюк К. В.**

Лаврук Н.
Харківський
державний
педагогічний
університет
ім. Г. С. Сковороди

Необхідність формування
логічної культури студентів

Науковий керівник проф. **Дмитренко Т. О.**

Овакімян О.
Народна українська
академія

Наукові конференції як засіб
формування науково-дослідної
культури студентів

Науковий керівник доц. **Михайльова К. Г.**

Овсяннікова Я.
Народна українська
академія

Особенности управления
научно-педагогическими
кадрами приватной высшей
школы

Науковий керівник доц. **Михайльова К. Г.**

Панасенко Л.
Народна українська
академія

Методология женских и мужских
ролей в современном обществе:
значение для системы
образования

Науковий керівник доц. **Михайльова К. Г.**

Христова М.
Національна юридична
академія України
ім. Ярослава Мудрого
м. Харків

Деякі мотиви вступу до вищих
навчальних закладів

Науковий керівник асистент **Бойко І. В.**

СЕКЦІЯ V СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗБУДОВИ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

Ауд. 406 (I)

Керівники секції:

д-р філос. наук, проф. **Лозовой В. О.**,
Національна юридична академія України
ім. Ярослава Мудрого;
канд. соціол. наук, доц. **Вихрова В. І.**,
Народна українська академія;
викл. **Удовицька Т. А.**,
Народна українська академія

Секретар здобувач **Губер О. О.**,
Народна українська академія

ДОПОВІДІ

Борисенко О.
Народна українська
академія

Роль инновационных методов
обучения в активизации
познавательной деятельности
студентов

Науковий керівник проф. **Костаків Г. І.**

Максименко А.
Павлоградський
коледж економіки
та управління

Шляхи формування навичок
самостійної роботи студентів

Науковий керівник викл. **Кушлакова Н. М.**

Бригнєвич О.
Донецький
інститут ринку
та соціальної політики

«Интеллектуальный диапазон»
студента и успешность
обучения в вузе

Науковий керівник ст. викл. **Василькова О. І.**

Бровко О.
Українська академія
банківської справи,
Харківська філія

Современные технологии
образования взрослых

Науковий керівник проф. **Кобилін А. М.**

НАУКОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ. УЧАСТЬ У ДИСКУСІЇ

Головіна Г.
Харківський
державний
педагогічний
університет
ім. Г. С. Сковороди

Соціально-педагогічна
діяльність у школі
з профілактики
девіантної поведінки

Науковий керівник доц. **Василенко О. М.**

Горбатовська Г.
Народна українська
академія

Роль неформального общения
студентов и преподавателей
в активизации учебно-
воспитательного процесса

Науковий керівник доц. **Кислюк К. В.**

Губер О.
Народна українська
академія

Гуманизация и гуманитаризация
образования как факторы
адаптации выпускника вуза
к условиям рынка труда

Науковий керівник доц. **Михайльова К. Г.**

Дем'яненко В. Особенности процесса
Народна українська соціалізації в студенческой
академія групі
Науковий керівник викл. **Удовиська Т. А.**

Житник М. Управлінські проблеми
Павлоградський діяльності регіонального
коледж економіки коледжу
та управління
Науковий керівник доц. **Величко І. П.**

Капустенко Ю. Соціальний портрет
Українська первокурсника (на прикладі
інженерно-педагогічна комп'ютерних спеціальностей)
академія м. Харків
Науковий керівник асистент **Сажко Г. І.**

Кульчинська М. Організаційні проблеми
Соціально-педагогічний системи навчання
інститут в вищій школі
«Педагогічна академія»
м. Кіровоград
Науковий керівник доц. **Горська Г. О.**

Локоткова О. Корпоративна культура
Народна українська як складова успішного
академія функціонування вузу
Науковий керівник доц. **Бірюкова М. В.**

Мнушка О., Підвищення ефективності
Москалюк В., теоретичної підготовки
Павельчук В. на основі модульної методики
Українська професійного навчання
інженерно-педагогічна
академія
м. Харків
Науковий керівник доц. **Михайличенко А. М.**

Панасенко Л. Активізація пізнавальної
Народна українська діяльності студентів
академія в процесі читання лекцій
Науковий керівник проф. **Костаків Г. І.**

Сивенко Л. Значення проектування
Харківський державний дидактичних ситуацій
педагогічний в навчальному процесі
університет
ім. Г. С. Сковороди
Науковий керівник проф. **Дмитренко Т. О.**

Тарасенко Т. Особенности процесса
Народна українська соціалізації студентів
академія в приватному вузі
Науковий керівник викл. **Удовиська Т. А.**

Чередниченко І. С. Професійна культура
Народна українська спеціаліста: суперечності
академія формування та реалізації
Науковий керівник проф. **Астахова В. І.**

СЕКЦІЯ VI ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Ауд. 408 (І)

Керівники секції:

канд. психол. наук, проф. **Головнюва І. В.**,
Народна українська академія;
канд. техн. наук, проф. **Назарян М. М.**,
Харківський інститут управління;
канд. психол. наук, ст. викл. **Ламаш І. В.**,
Народна українська академія

Секретар методист **Балашова Г. А.**,
Народна українська академія

ДОПОВІДІ

Гога Н. Проблеми адаптації молодих
Народна українська спеціалістів в вузі
академія

Науковий керівник проф. **Головнюва І. В.**

Борисенко О. Проблеми становлення
Народна українська менеджера-професіонала
академія в вузі
Науковий керівник проф. **Головнюва І. В.**

Голіна І. Дослідження когнітивних
Донецький і некогнітивних показників
інститут ринку обдарованості особистості
та соціальної політики
Науковий керівник ст. викл. **Василькова О. І.**

Лещинський Є. Нові напрями
Донецький інститут психосемантичного
управління дослідження свідомості
студентів-психологів
Науковий керівник проф. **Борисевський М. Й.**

НАУКОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ. УЧАСТЬ У ДИСКУСІЇ

Андрійченко Г. О можливостях
Народна українська психологічного аналізу
академія причин академічної
тревожності
Науковий керівник доц. **Ламаш І. В.**

Варва В. Політичне виховання
Народна українська студентів: проблеми розрізнення
академія іміджу і реальності
в політиці
Науковий керівник проф. **Головнюва І. В.**

Годнева С. Безробіття молоді – проблема
Технологічний сьогодення, яку можливо
університет Поділля подолати
м. Хмельницький
Науковий керівник доц. **Любохинець Л. С.**

Джебженяк І. Соціально-психологічні
Донецький особливості
інститут ринку професійного становлення
та соціальної політики студентів-психологів
Науковий керівник доц. **Васильков В. М.**

помимо обязательных (они будут изучаться на первом курсе).

Для усовершенствования научно-творческих и практических навыков, я считаю целесообразным создание при вузе творческих лабораторий студентов, где они смогут изучать интересующие их вопросы. Еще в вузе эти разработки должны найти практическое применение. Отчеты о проделанной работе могут быть представлены как в форме курсовых и дипломных работ, так и в виде докладов на конференциях, методических разработок.

Достаточно остро стоит проблема адаптации первокурсников к студенческой жизни. Ее разрешение я вижу в создании курсов или тренинговых занятий (первый месяц обучения), задача которых – определение приоритетов и целей, осознание мотивов поступления в вуз, развитие умения рационально структурировать время, дискутировать, а также активизация механизмов функционирования психических процессов и т. д.

Еще одним положительным моментом является так называемый «дневник наработок», где будут фиксироваться достижения и заслуги студента помимо учебной деятельности (участие в конференциях, наличие авторских и профессиональных разработок и пр.). Немаловажной будет роль «дневника» и при устройстве на работу.

Полезным опытом было бы преподавание самими студентами старших курсов отдельных тем в группах младших курсов. Студента, который будет преподавать определенную тему, выбирает преподаватель, он же оценивает проведенную им работу. Свои замечания, пожелания и оценку преподаватель заносит в «дневник наработок» студента. Чем больше «выборов» этого студента было осуществлено в процессе обучения, тем выше уровень его знаний.

Трудно переоценить при изучении материала студентами роль домашних заданий. Наличие выбора между творческими заданиями (сочинения, дискуссии, эссе) и репродуктивными (упражнения) значительно повысит к ним интерес, а следовательно, и качество выполнения. Оба вида задания предполагают знание темы.

Следует еще раз отметить, что необходимо вносить изменения и совершенствовать процесс обучения в вузе с учетом интересов студентов, так как это существенно повысит их желание учиться в высшей школе.

Локоткова О.

КОРПОРАТИВНАЯ КУЛЬТУРА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ УСПЕШНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ВУЗА

В период освоения информационного общества, где значительную роль играют технологии, в том числе PR-технологии, происходит заметное развитие новых и трансформация уже устоявшихся соци-

альных систем. Не является исключением и система высшего образования.

Система высшего образования в Украине характеризуется лавинообразным появлением образовательных услуг, предлагаемых как государственными, так и частными высшими учебными заведениями. Наряду с этим актуализируется конкуренция, в пространстве которой каждый вуз, с одной стороны, стремится обеспечить внутренний комфорт и целостность системы, с другой – завоевать значительное доверие общественности. Применение PR-технологий позволяет разрешить проблему как с одной, так и с другой стороны, используя при этом важный, порой определяющий компонент для каждого вуза – корпоративную культуру (КК).

Внутри вуза КК выступает как механизм суггестии (внушения) и идентификации определенных коллективных ценностей, при котором воздействие на сознание происходит синкретично. Характерными внутренними проявлениями КК являются: создание и освоение традиций, фирменного стиля одежды и режима работы, символики (девиза, гимна) и многих других компонентов, влияющих также и на внешнюю социальную аудиторию. Внешнее проявление КК формируется и выражается в социальных позициях общественности по следующим вопросам: уникального характера предоставляемых образовательных услуг; качества образования и востребованности выпускников; дизайна учебного процесса; деловой репутации профессорско-преподавательского состава; соблюдения этических норм в условиях конкуренции; надежности, информационной открытости, деловой активности вуза и пр.

Таким образом, КК как важная составляющая часть PR-технологий выступает интегрирующим компонентом успешного функционирования любого вуза, обеспечивая при этом его целостность и стабильность в конкурентном пространстве.

Мнушка О., Москалюк В., Павельчук В.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НА ОСНОВІ МОДУЛЬНОЇ МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Стрімкий розвиток науково-технічного прогресу ставить перед вищими та професійно-технічними навчальними закладами проблему з відбору лише тих теоретичних знань, які б дозволяли виконувати службові обов'язки зі спеціальності або професії зі «знанням діла». Розв'язує цю проблему використання модульної системи професійного навчання (МСПН), розробленої Міжнародною Організацією Праці (МОП) як узагальнення світового досвіду професійної підготовки робітників в економічно розвинених країнах. Ця система фактично стала міжнародним стандартом професійного навчання.

У МСПН на практиці реалізований діяльнісний підхід до визначення змісту навчання, що дозволяє обґрунтовано узгодити обсяг теоретичної та практичної підготовки спеціалістів.

Окрім того, модульна система передбачає розробку такої навчальної документації (навчальних елементів), що дозволяє організувати індивідуальну форму навчання. Це дає можливість кожному студентові опановувати теоретичний матеріал та практичні навички у такому темпі, який притаманний тільки його особистості. При цьому час на вивчення не обмежується, що передбачається відповідною організацією навчання.

Гнучкість модульної системи полягає у можливості оперативної адаптації навчальної документації до вимог виробництва та розробки індивідуальних навчальних програм з урахуванням попередньої підготовки студента та його життєвого та виробничого досвіду.

Усе це, а також суцільний контроль результатів навчання, орієнтація на дистанційну та відкриту форми навчання, можливість реалізувати однакові умови навчання та контролю знань і навичок в різних навчальних закладах та регіонах тощо сприяють підвищенню ефективності як теоретичного, так і практичного навчання спеціалістів.

У доповіді на прикладі вивчення однієї з тем дисципліни «Професійне навчання» розкрито можливість та ефективність використання МСПН.

Панасенко Л.

АКТИВИЗАЦИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ЧТЕНИЯ ЛЕКЦИИ

Лекция – основная форма проведения учебных занятий в высшем учебном заведении, предназначенных для усвоения теоретического материала.

Однако в настоящее время наряду со сторонниками существуют и противники лекционного изложения учебного материала. В их контраргументах есть доля истины, однако опыт показывает, что отказ от лекций снижает научный уровень подготовки студентов, нарушает системность и равномерность работы в течение семестра. Лекция по-прежнему остается ведущей формой организации учебного процесса в вузе, а ее недостатки в значительной мере могут быть преодолены с помощью правильной методики и рационального построения материала. Поэтому особенно актуальной сегодня является проблема активизации познавательной деятельности студентов в процессе лекции.

Процесс активизации – составляющая активного обучения, которое предполагает применение методических приемов, предусматривающих и особый отбор учебного материала, и проблемную постановку вопросов, и продумывание заданий для самостоятельной работы обучаемых, и руководство этой ра-

ботой, и особые критерии и методы проверки качества учебной деятельности слушателей.

Кроме того, развитие отечественной образовательной системы, ее гуманизация, тенденции к ориентации на отдельного человека, на реализацию его творческих способностей обусловили разработку и появление новых лекционных форм, таких, как проблемная лекция, лекция вдвоем, лекция-визуализация, лекция – пресс-конференция. Эти предлагаемые лекционные варианты могут успешно дополнять традиционную лекцию-информацию и активизировать познавательную деятельность слушателей. *

Сивенко Л.

ЗНАЧЕНИЕ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ДИДАКТИЧЕСКИХ СИТУАЦИЙ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Реализация социального заказа общества на формирование у учащихся знаний, умений и навыков, ценностных качеств, которые позволяют им свободно, продуктивно и эффективно действовать, требует разработки и внедрения в учебный процесс дидактических ситуаций.

Познавательное затруднение является ядром дидактической ситуации, в основе которой лежит противоречие, позволяющее раскрыть суть затруднения.

Объект дидактической ситуации характеризуется фактором новизны, обуславливающим проблемное отношение к нему ученика.

Противоречие между необходимостью понять новый объект (либо новый способ деятельности) и, тем самым, преодолеть возникновение затруднения, с одной стороны, и сложностью объекта изучения, с другой, обуславливает необходимость совместных действий ученика и учителя над объектом знания. Поэтому, чтобы реализовать целенаправленное взаимодействие субъектов обучения, необходимо использовать проектирование дидактических ситуаций, которое также позволяет ослабить действие противоречия между педагогическим управлением учебной деятельностью и самоуправлением личности.

Именно на стадии проектирования дидактических ситуаций осуществляется поиск тех условий, при которых активизируется деятельность учащегося. Учитель, основываясь на собственном опыте, на оценке потребностей, возможностей, личностных качеств учащихся, используя новые методические разработки, опыт передовых учителей, создает модель ситуаций. Моделирование дидактических ситуаций есть исходная ступень педагогического проектирования. Учителю необходимо развивать свои способности к моделированию, поскольку наличие последних есть признак творчески мыслящего педагога.

Таким образом, проектирование дидактических ситуаций заключается в предвидении совокупности результатов обучения, способствует эффективности протекания учебного процесса в целом.

ПОКАЖЧИК АВТОРІВ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ..... 25–26

Верлінський А.	25
Замула В.	25
Альбан Фуайе	25

СЕКЦІЯ І..... 27–36

Тищенко В.	27
Молчанов Д., Мовсесян В.	27
Таран Е.	27
Бабнец А.	28
Голубка О.	28
Дзिवоронюк В.	29
Дульская С.	29
Измайлов З.	30
Мишустина Ю.	30
Мокроусова Г.	30
Мордінсон М.	31
Набока А.	31
Нагорнюк Е.	32
Назаренко Н.	33
Подолька О.	33
Райко М.	33
Сарана Е.	34
Степанова М.	34
Струченков О.	35
Чернецька Ю.	35
Шантьєр О.	36
Шевченко О.	36

СЕКЦІЯ ІІ..... 37–44

Собків І.	37
Бабич В.	37
Климов А.	37
Медведев М.	38
Баженова Л.	38
Вишивана О.	39
Заверуха Н.	39
Котенко Л.	39
Красноокий О., Кузнецова Л.	40
Лихвар В.	40
Марченко О.	41
Нефёдова Д.	41
Пенская Е.	41
Рибчинська Л.	42
Римар Н., Рудюк Л.	42
Скипа В.	43
Фесенко Г.	43
Шкрёба В., Кисленко А.	44

СЕКЦІЯ ІІІ..... 45–50

Палей Л.	45
Бондаренко О.	45

Пешко Е.	45
Алехина А.	46
Бардина В.	46
Каніна Є.	46
Коваленко Т.	47
Лысенко И.	47
Макарчук А.	48
Назаркіна В.	48
Нефидова П.	48
Плис Д.	49
Рябка О.	49
Сорокина Ю.	50
Шантьєр О.	50

СЕКЦІЯ ІV..... 51–57

Кутоманов Д.	51
Коваль М.	51
Дементьева Т.	51
Назаркин А.	52
Гаврилова О.	52
Гранин Д.	53
Гузнін С.	53
Заец О.	53
Ковалик Е.	54
Конащук О.	54
Кричевская Е.	55
Лаврук Н.	55
Овакімян О.	56
Овсянникова Я.	56
Панасенко Л.	57
Христова М.	57

СЕКЦІЯ V..... 58–65

Борисенко Е.	58
Максименко А.	58
Бригневич О.	59
Бровко А.	59
Головіна Г.	60
Горбатовская А.	60
Губер О.	61
Демьяненко В.	61
Житник М.	61
Капустенко Ю.	62
Кульчинская М.	62
Локоткова О.	63
Мнушка О., Москалюк В., Павельчук В.	63
Панасенко Л.	64
Сивенко Л.	64
Тарасенко Т.	65
Чередниченко І. С.	65

СЕКЦІЯ VI..... 66–76

Гога Н.	66
--------------	----

Наукове видання

ЯК НАМ УПОРЯДКУВАТИ НАШУ ВИЩУ ШКОЛУ

IX Міжнародна студентська наукова конференція
20 квітня 2002 р.

Відповідальний випусковий О. О. Несвіт
Редактори: Л. Ф. Задорожна, Л. А. Кармаза
Комп'ютерна верстка І. С. Кордюк
Комп'ютерний набір Н. В. Тулінова

Підписано до друку 12.04.2002. Формат 84×108/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 17,64. Наклад 350 прим.

Редакційно-видавничий відділ
Народної української академії

61000, Харків, вул. Лермонтовська, 27.